

Posudek školitele na diplomovou práci

Michaely Nachtigalové

Přežívání a přesuny rodinek potápivých kachen: poláka velkého (*Aythya ferina*) a poláka chocholačky (*Aythya fuligula*)

Předložená diplomová práce obsahuje 76 stran, včetně 6 stran obrazových i statistických příloh.

Úvodem svého posudku se pokusím vysvětlit širší okolnosti zadání této diplomové práce. Již v polovině 90. let jsme spolu s dalšími kolegy a studenty prokázali výrazný vliv rybních obsádek i průhlednosti vody na početnost rodinek potápivých kachen. Zjistili jsme, že rybníky s vysokou průhledností vody a mladšími rybími obsádkami jsou vyhledávány těmito rodinkami. Vystala tedy otázka, zda se jedná o rodinky hnízdící na konkrétním potravně výhodném rybníku, či zda se na takový rybník dokáží rodinky přesunovat. V případě možných přesunů se zde nabízela otázka vlivu takových přesunů na přežívání a následně i úvahy o dopadu fragmentace středoevropské krajiny či mokřadních biotopů na reprodukční úspěšnost a následně i populační dynamiku vybraných druhů vodních ptáků. Studie zabývající se podobnými jevy navíc z našeho klimatického pásma totiž neexistují.

Ačkoliv zde existovaly i jisté předchozí (ze subjektivních důvodů neúspěšné) pokusy o řešení obdobné problematiky, byla to právě Michaela Nachtigalová, která se s velkým nasazením a neobvyklou pečlivostí pustila do této problematiky. Samozřejmě její práce byla závislá na týmové spolupráci zahrnující vyhledávání a kontrolu hnízd, odchyt a značení samic kachen a v neposlední řadě i pravidelné sčítání ptáků na cca 120 rybnících v průběhu hnízdní doby, tj. od dubna do srpna. Většině kolegů zapojených do tvůrčího týmu také autorka v předložené diplomové práci děkuje.

Michaela Nachtigalová však neprokázala své schopnosti jen při sběru dat v terénu, ale při jejich zpracování, kdy samostatně (resp. za přispění různých konzultantů) pronikala do tajů moderních statistických metod. Obdobě se jí podařilo získat poměrně dobrou orientaci v dostupné literatuře. Bohužel se v závěrečné fázi zpracování diplomové práce dostala diplomantka do určitého zajetí statistických metod a v kapitole výsledky pak přináší části podobné spíše pracovním protokolům a výpisům ze statistického software. Předložený text má sice lepší podobu než původně mnou připomínkováná/né verze, ale stále má místy ještě daleko ke konsistentnímu textu odpovídajícímu této kapitole. Omluvou zde snad může být časový skluz v důsledku částečného zapojení diplomantky do terénní práce v letošní sezóně ačkoliv v diplomové práci se tato data již neobjevila.

Přesto však lze vyzdvihnout nejen samotný objem získaného materiálu, ale i některé zajímavé zjištěné poznantky, a to zejména:

- značné mezisezónní rozdíly v přežívání mlád'at
- „vyrovnání“ počátečního rozdílu velikosti snůšky obou sledovaných druhů při srovnání počtu mlád'at přeživších do vzletnosti
- neprokázání zvýšené mortality v průběhu přesunu
- prokázání vlivu průhlednosti vody na přesuny rodinek
- kritické zhodnocení různých metod stanovení přežívání mlád'at

Svým způsobem tedy autorka vlastně zjistila, že v podmínkách fragmentované krajiny mohou sledované druhy přežít poměrně úspěšně, a to právě díky značné mobilitě rodinek.

Michaela Nachtigalová prezentovala své výsledky ve formě posteru na Zoologických dnech 2006 i na *XIVth Nordic Congress of Wildlife Research* v Fuglso v Dánsku. Dále byla spoluautorkou dalších 6 posteru a 1 referátu prezentovaných na 2 zahraničních a 1 celostátní konferenci. Zejména poster prezentovaný v Dánsku vyvolal pozitivní reakce zahraničních kolegů a svým způsobem tak i otevřel možnosti další spolupráce zejména pro předpokládané publikační vyústění výsledků diplomové práce.

Závěrem mohu konstatovat, že Michaela Nachtigalová prokázala schopnost samostatné vědecké práce a vysokého pracovního nasazení, a to jak při vlastní terénní práci, tak při zpracování výsledků a jejich interpretaci včetně konfrontace získaných poznatků s literárními údaji. Práce, kterou nyní předkládá, splňuje, podle mého názoru, nároky kladené na práce tohoto typu na katedře zoologie Přírodovědecké fakulty University Karlovy v Praze a doporučuji ji k přijetí.

V Praze, 19. září 2006.

RNDr. Petr Musil, Dr.